

БАНКІВСЬКІ ІННОВАЦІЇ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКУ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ

BANKING INNOVATIONS AS A NECESSARY CONDITION FOR IMPROVEMENT OF THE BANK'S COMPETITIVENESS ON THE FINANCIAL MARKET

УДК 336.71

Рябокін М.В.

к.е.н., доцент кафедри
фінансових ринків
Національний університет
Державної фіскальної служби України
Татьяніна С.М.

старший викладач
кафедри банківської справи
та фінансового моніторингу
Національний університет
Державної фіскальної служби України

У статті розглянуто банківські інновації як необхідну умову підвищення конкурентоспроможності банку на фінансовому ринку. Досліджено сутність, принципи та хронологію реалізації банківських інновацій. Визначено сучасні тренди банківських інновацій в Україні та світі.

Ключові слова: банки, банківські установи, інновації, фінансовий ринок, інтернет-банкінг.

В статье рассмотрены банковские инновации как необходимое условие повышения конкурентоспособности банка на финансовом рынке. Исследованы сущность, принципы и хронология реализации

банковских инноваций. Определены современные тренды банковских инноваций в Украине и мире.

Ключевые слова: банки, банковские учреждения, инновации, финансовый рынок, интернет-банкинг.

The article deals with banking innovations as a necessary condition for increasing the bank's competitiveness in the financial market. The essence, principles and chronology of implementation of banking innovations are investigated. The modern trends of banking innovations in Ukraine and in the world are determined.

Key words: banks, banking institutions, innovations, financial market, Internet banking.

Постановка проблеми. В умовах динамічного розвитку фінансового ринку та економіки фінансові установи змушені застосовувати різноманітні інновації для підвищення конкурентоспроможності на фінансовому ринку, диверсифікації джерел фінансування та мінімізації ризиків.

Сучасний стан функціонування банківської системи України насичений різноманітними фінансовими послугами і продуктами, тому, звичайно, присутня посиленна конкуренція між фінансово-кредитними установами. За таких умов суттєву перевагу мають ті установи, які можуть модернізувати продуктовий ряд, розробляти альтернативні канали обслуговування клієнтів, розробляти і впроваджувати нові технології, тобто здійснювати інноваційний процес.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питанням дослідження розвитку інновацій у банківській сфері присвячені роботи таких науковців, як С. Єгоричева, І. Балобанов, Я. Кривич, В. Ткачук, В. Викулов, О. Меренкова, О. Глущенко, В. Рошило, М. Шуба.

Постановка завдання. Метою дослідження є узагальнення наявних підходів до трактування сутності «банківська інновація», ідентифікація видів та визначення сучасних трендів банківських інновацій.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Успішна банківська діяльність вимагає постійних змін і нововведень. По-перше, банки постійно взаємодіють з клієнтами і повинні зберігати та примножувати капітал своїх клієнтів, пропонувати їм нові способи розширення їх господарської діяльності та підвищення прибутковості. По-друге, існує велика конкуренція між банківськими інститутами, що змушує банківські організації постійно змінювати та модернізувати свою

політику, адаптуватися до економічних умов, які швидко змінюються. Запровадження інновацій – необхідна умова стійкості та конкурентоспроможності вітчизняних банків [17, с. 2].

Можна виокремити низку причин, що зумовлюють необхідність впровадження інновацій у банківську діяльність:

1) забезпечення прибуткової діяльності банку в довгостроковій перспективі;

2) підвищення операційної ефективності, що в сучасних умовах потребує впровадження процесних інновацій, що допомагає знизити витрати на виконання певних операцій з одночасним поліпшенням якості обслуговування;

3) можливість банківської установи генерувати нові потоки доходів унаслідок упровадження інноваційних продуктів, високої якості обслуговування клієнтів, що забезпечується реалізацією інноваційних рішень, що якісно виділяє банк серед конкурентів;

4) дотримання вимог державного регулювання банківської діяльності, що спрямоване на забезпечення стабільного і надійного функціонування банківської системи шляхом контролю ризиків, що беруть на себе комерційні банки як фінансово-кредитні посередники;

5) бажання фінансово-кредитних установ створювати та підтримувати імідж сучасного динамічного інституту, який чутливий до змін потреб клієнтів, зацікавлений у розв'язанні їх фінансових проблем, забезпечує доступне й комфортне обслуговування;

6) істотні зрушення у структурі та характері потреб споживачів фінансових послуг, які відбуваються в останні десятиліття [8, с. 29].

Варто відзначити, що запровадження інновацій у банківській сфері відбувається під впливом

світових тенденцій, таких як глобалізація, зокрема фінансова. Остання визначається як вільний рух капіталів між країнами та регіонами, функціонування глобального фінансового ринку, формування системи наднаціонального регулювання міжнародних фінансів, реалізація глобальних фінансових стратегій транснаціональних корпорацій і транснаціональних банків [7].

Як і кожне об'єктивне явище, глобалізація фінансових ринків позитивно впливає на впровадження банками інновацій, що виявляється у:

- відсутності просторових меж;
- можливості проведення операцій на фінансових ринках цілодобово завдяки об'єднанню біржових і позабіржових торговельних систем в одну глобальну комунікаційну мережу;
- багатофункціональності фінансового ринку як можливості реалізації операцій з різними видами активів (валюта, капітал, цінні папери) [6, с. 12].

Насамперед необхідно визначити, що ж таке банківська інновація, а також що відносять до банківських інновацій.

Щодо поняття «банківська інновація», то слід зазначити, що немає його чіткого єдиного визначення в сучасній літературі, тому доцільно розглянути найбільш відомі підходи (табл. 1).

Узагальнюючи наведені визначення, можемо зробити висновок, що банківські інновації є результатом діяльності банку, що спрямована на створення нових технологій та продуктів, а також інноваційних методів управління банком з метою отримання додаткового прибутку та підвищення конкурентних переваг на фінансовому ринку. Отже, поняття банківської інновації може бути використано стосовно будь-яких нововведень в усіх сферах функціонування банку, що дає змогу досягти визначеного позитивного економічного або стратегічного ефекту (частка ринку, приріст клієнтської бази, збільшення скорочення витрат на проведення певного виду операцій тощо).

При цьому як новий продукт чи послуга банківська інновація виявляє себе тільки в процесі своєї реалізації на фінансовому ринку або всередині банку, а попит на інноваційний банківський продукт чи послугу визначає його ступінь новизни [6].

Будь-яку інновацію, зокрема банківську, можна розглядати з двох боків, а саме як процес і як результат. Інновація як процес є якісною зміною і введенням нових банківських продуктів і послуг. Інновація як результат – це інноваційний продукт або послуга, спосіб їх виробництва та функціонування.

Таблиця 1

Підходи до визначення поняття «банківська інновація»

Автор	Трактування поняття «банківська інновація»
І. Балабанов, О. Гончарук, В. Боровков [3]	Це реалізований у формі нового банківського продукту чи послуги кінцевий результат інноваційної діяльності банку.
О. Лаврушин [4]	Синтетичне поняття про діяльність банку, яка спрямована на отримання додаткових доходів у процесі створення сприятливих умов формування та розміщення ресурсного потенціалу за допомогою втілення нововведень, які сприяють клієнтам в отриманні прибутків.
С. Яковенко, А. Тимченко [22]	Методи інституційної організації банківських процесів і моделей їх поведінки в сучасному фінансовому світі, що знаходять своє вираження в появі нових банківських технологій, послуг, продуктів, націлених на зростання ефективності діяльності комерційного банку та її соціальної складової.
В. Ткачук [20, с. 46]	Кінцевий результат процесу модернізації всіх сторін діяльності банку, що полягає в удосконаленні банківських послуг, бізнес-процесів, сервісу, організації, управління та маркетингу з метою досягнення конкурентних переваг на ринку.
С. Єгоричева [9]	У вузькому значенні банківська інновація – це впровадження нових або суттєво вдосконалених банківських продуктів і послуг, які відповідають наявним або потенційним фінансовим потребам клієнтів, власним інтересам банку та вимогам банківського законодавства, надають зацікавленим сторонам додаткові вигоди та є результатами банківського інжинірингу. У широкому розумінні банківська інновація – це процес створення додаткової цінності для клієнтів, працівників та власників банку шляхом внесення якісних змін в усі сфери його діяльності, а саме продукти, послуги, процеси, бізнес-моделі та стратегії, що стали результатом практичної реалізації нових ідей, знань та стороннього досвіду.
Я. Кривич [12, с. 108–109]	Кінцевий результат інноваційної діяльності банку, що отримав реалізацію у вигляді нового або вдосконаленого банківського продукту чи послуги, які впроваджені в практичну діяльність.
В. Викулов [5, с. 76]	Створення банківського продукту, що володіє більш привабливими споживчими властивостями порівняно із запропонованим раніше, або якісно нового продукту, здатного задовольнити не охоплені раніше потреби його потенційного покупця, чи використання більш досконалої технології створення того ж банківського продукту.
О. Меренкова [13, с. 187]	Нововведення у банківській діяльності, які характеризуються вищим технологічним рівнем та новими споживчими якостями.

Основними напрямками інновацій у банківській сфері є такі [1, с. 24–25].

1) проривні інновації – поліпшення наявних банківських послуг і продуктів, розробка нових видів продуктів, послуг, процесів або технологій;

2) стратегічні інновації – розробка і впровадження інноваційних маркетингових стратегій;

3) технологічні інновації – інновації, пов'язані зі зміною внутрішньобанківських процесів, наданням послуг клієнтам;

4) структурні інновації – перетворення структури банку або зміна окремих його елементів для підвищення ефективності функціонування.

Головними зовнішніми факторами, які визначають напрями інновацій у банках, є глобалізація фінансових ринків, що обумовлює перехід до більш однорідного фінансового ринку; лібералізація національних фінансових ринків, яка викликає появу нових конкурентів, які не є банками; інформаційно-комунікаційна глобалізація.

Під впливом цих факторів у банківській системі зарубіжних країн відбуваються такі інновації, як створення нових банківських продуктів на базі розвитку інформаційних технологій; активний розвиток віртуальних банківських послуг (електронні підписи і рахунки, банки й біржі); використання інформаційних технологій для нової маркетингової діяльності; нові способи внутрішнього контролю та аудиту; створення нових і поліпшених функціональних автоматів для самообслуговування [14, с. 12].

Існують різні класифікації банківських інновацій. Нами здійснено дослідження підходів різних науковців до такої класифікації, а також систематизовано узагальнене бачення видів банківських інновацій (табл. 2).

Сьогодні банківська інновація в Україні виражається найчастіше в появі нових банківських продуктів. Банківський продукт – це набір модифікованих банківських і фінансових операцій для вирішення будь-якої потреби клієнта, який можна позиціонувати як нову банківську послугу або поєднання традиційних послуг банку, вибудоване в технологічний ланцюг, що дає змогу вирішувати конкретну проблему клієнта і задовольняти його попит комплексного обслуговування [11, с. 113]

Новий банківський продукт буває одиничним і масовим. Одиничний банківський продукт – це індивідуальний продукт, що має характерні, тільки йому притаманні особливості, які виділяють його серед інших банківських продуктів, він також має чітко визначене коло своїх покупців. Масовий банківський продукт – це продукт без різко вираженої індивідуальності, у якого немає особливих характерних рис, тому він розрізняється тільки за видами продукту або фінансового активу і випускається в розрахунку на широке коло споживачів та інвесторів.

Окрім того, новий банківський продукт може бути лімітованим і нелімітованим.

Лімітований банківський продукт – це продукт, обсяг або кількість випуску якого суворо квотується. Цей обсяг установлюється під час випуску продукту, який визначається багатьма факторами, зокрема розміром статутного капіталу акціонерного банку, попитом покупців.

Нелімітований банківський продукт є продуктом, обсяг (кількість) випуску якого не обмежено квотами, нормами чи умовами, він розробляється в розрахунку на можливого потенційного покупця [2, с. 137].

Інноваційна діяльність у банківській сфері повинна бути заснована на певних принципах:

– принцип перспективності, що пов'язаний з відповідністю інноваційної діяльності стратегічним завданням банку;

– принцип орієнтованості банківських інновацій на клієнтів, що пов'язаний з їх основними потребами;

– принцип випередження, тобто банківські інновації повинні бути новаторськими і прогнозованими;

– принцип забезпеченості ресурсами, тобто інноваційна діяльність вимагає наявності певних фінансових, технічних і кадрових ресурсів;

– принцип ефективності, тобто нововведення повинні приводити до збільшення прибутку та підвищення конкурентоспроможності банку;

– принцип обмеженості за часом, тобто обмеження термінів реалізації інноваційного процесу [10, с. 45].

Простежити точну хронологію появи всіх банківських інновацій у світі досить складно. В табл. 3 наведено хронологію розвитку найсуттєвіших банківських інновацій, яка запропонована в дисертаційній роботі Я. Кривич. Проте, на нашу думку, необхідно доповнити цю хронологію такою позицією, як проведення першої угоди сек'юритизації активів (1970 рік).

В 70–80-х роках ХХ ст. через різке збільшення темпів інфляції та волатильності валютних курсів і процентних ставок стали з'являтися фінансові інновації. В таких умовах у банківських установах суттєво зросла потреба в ефективних інструментах і технологіях, що дають змогу хеджувати, змінювати та переміщати ринкові ризики, що, безсумнівно, відбилося на бурхливому зростанні нових фінансових інструментів і технологій, використання яких породжувало нові фінансові відносини, здатні вирішувати зазначені проблеми.

Іншим фактором, який спричинив появу інновацій, стала зміна вимог державного регулювання, а саме посилення з боку державних наглядових органів вимог до достатності капіталу кредитних організацій і до якості активів. Тому банківські установи спрямували свою діяльність у ті сфери,

Види банківських інновацій

Ознака	Вид	Пояснення/приклад
За ступенем реалізації інноваційного потенціалу	Інновації ефективності	«Електронна черга», «Кредитна фабрика» (відбуваються оптимізація та автоматизація наявних послуг і процесів).
	Технологічні інновації	Мобільний онлайн-банк, інтернет-банкінг (створюються нові продукти і послуги).
За причинами виникнення	Спонтанні	Депозитні програми.
	Стратегічні	Вступ банків до Master Card.
	На перспективу	Privat Assistance (інформаційна підтримка, технічна допомога, консультаційна).
	Оперативні	Програми кредитування.
За типом новизни	Перший рівень інновацій	Абсолютно нові банківські продукти та послуги, які не мають аналогів на світовому або національному банківському ринку.
	Другий рівень інновацій	Нові банківські продукти та послуги, що з'явилися на національному ринку, які вже мають аналог на ринку інших країн.
	Третій рівень інновацій	Нові банківські продукти та послуги в рамках окремого банку.
За характером потреб	Інновації попиту	Відповідь на запити клієнтів.
	Інновації пропозиції	Виникають з ініціативи банків.
За місцем їх застосування	Інновації для back-office	Підрозділ, який забезпечує роботою відділення, керуючі активами і пасивами компанії.
	Інновації для middle-office	Відповідають за взаємодію back-office і front-office.
	Інновації для front-office	Підрозділи в організації, що відповідають за роботу з клієнтами.
За функціональним змістом	Для менеджменту	Інтерактивні відеосистеми.
	Виробничі	Віртуальні цілодобові банки (Chase Manhattan Bank).
	Структурні	Заміна структури банку.
	Інтелектуальні	Використання мережевого маркетингу.
	Фінансові	Операції СВОП.
За змістом	Продуктові	Запровадження нового продукту.
	Процесні	Удосконалення технологій.
За якісними характеристиками	Радикальні	Створення пластикових карток.
	Модифіковані	Удосконалення програм кредитування.
	Комбіновані	Термінал.
Залежно від темпів упровадження	Швидкі	Internet-banking.
	Уповільнені	Автоматизація послуг.
	Стрибокподібні	Депозитні програми.
	Рівномірні	Пластикові картки.
За рівнем затрат	Низькозатратні	Нові послуги.
	Високозатратні	Нові технології.
Залежно від об'єкта	Внутрішньобанківські	Власні банківські продукти.
	Позабанківські	Банкомат, пластикові картки.

Джерело: систематизовано, доповнено авторами за матеріалами джерел [15, с. 65; 18, с. 17–18]

які не мали вимог щодо достатності капіталу та якості активів. Це вплинуло на появу таких інноваційних форм фінансування, як сек'юритизація іпотечних активів. ТанDEM цих нових факторів сприяв вибуховому зростанню попиту на інноваційні форми фінансування, здатні забезпечити покращення системних ефектів, а також зменшити та диверсифікувати системні ризики, підвищити ліквідність з метою збільшення вільних ресурсів кредитних організацій, відповідно, зміцнення їх фінансового стану.

Використовуючи механізм сек'юритизації іпотечних активів, банківські установи трансформують низьколіквідні активи, які генерують стабільні надходження (іпотечні кредити), у високоліквідні

цінні папери, а також реалізують їх на ринку. Це дає можливість банківським установам не тільки покращити структуру активів, але й отримати додаткове джерело фінансування та повністю або частково передати інвесторам ризики за сек'юритизованими активами.

Нині в Україні сек'юритизація іпотечних активів має більше ризиків, ніж сильних сторін. Але це зовсім не нівелює її фінансового потенціалу для використання вітчизняними банками. Для зменшення рівня ризику за сек'юритизації іпотечних активів важливо ретельно аналізувати фінансовий стан банку, формувати пул активів і лише потім приймати рішення про доцільність чи недоцільність її здійснення [19].

Хронологія розвитку найсуттєвіших банківських інновацій

Рік	Сутність інновацій
1661	Створений перший державний центральний банк у світі, а саме Банк Швеції.
1824	У США вперше у світі створена система банківського клірингу, тобто система безготівкових розрахунків за товари, коштовні папери і надані послуги, заснована на обліку взаємних фінансових вимог і зобов'язань.
1937	Створено перше кредитне бюро.
1939	Винайдено прототип першого банкомату.
1949	Випущено прототип сучасної кредитної картки.
1950	Банки створюють мережу передачі фінансової інформації за допомогою телексного зв'язку.
1961	Введено оборотні депозитні сертифікати.
1970	Проведено першу угоду сек'юритизації іпотечних активів.
1972	Створена централізована електронна мережа обліку банківських чеків.
1973	Створена система SWIFT.
1974	Винайдено смарт-карту.
1984	Французькі банкіри починають спілкуватися з клієнтами по електронній пошті.
1993	Запроваджено цифрові гроші (Digi Cash).
1996	Міжнародна платіжна система Visa International.
1997	У США відкрито перший у світі віртуальний банк.
2000	Асоціація, що складається з 12 найбільших виробників мікропроцесорних карт, оголосила про створення першого у світі універсального електронного гаманця.
2008	Термінали швидких розрахунків iBox.

Джерело: доповнено авторами за матеріалами джерела [12]

Найближчим часом можна прогнозувати стрімке розширення можливостей дистанційного банкінгу (альтернативних каналів продажів), а також розширення функціоналу платіжної картки, яка незабаром зможе стати універсальним високотехнологічним фінансовим продуктом, зібравши та синхронізувавши на своїй платформі ключі доступу до бонусів, партнерських програм, програм лояльності, кредитів, обмінно-валютних операцій, грошових переказів тощо [21].

У журналі "Global Finance" опубліковано топ-банків світу інноваційного спрямування за 2016 рік (табл. 4). Українських банків у цьому рейтингу поки немає.

Слід зауважити, що банки України почали активно впроваджувати можливості інтернет-банкінгу у свою практику надання банківських послуг нещодавно. Лише наприкінці 2011 року про запуск Erste Web оголошено «Ерсте Банком», у січні 2012 року впроваджено систему «Райффайзен Онлайн» «Райффайзен Банку Аваль», у березні «ВТБ Банк» презентував систему "VTB-online", у серпні відкрито систему інтернет-банкінгу "Platinum Click" «Платинум Банку». Потім поступово до цього процесу приєдналися інші банки України. Згідно з даними аналітичних досліджень умови обслуговування фізичних осіб у системі інтернет-банкінгу мають 50 провідних банків України, що проводить двічі на рік інформаційний портал «Просто банкір» [18, с. 18].

Станом на 1 січня 2017 року 13 банків в Україні пропонували клієнтам різноманітні мобільні

додатки. Проте безсумнівним лідером у застосуванні інноваційних продуктів є «Приватбанк», який пропонує сьогодні своїм клієнтам не один, а 19 мобільних додатків, пристосовавши їх до певного типу користувачів та розподіливши за типами банківських та побутових операцій.

Отже, як бачимо, «Приватбанк» сьогодні є лідером у застосуванні продуктивних інформаційних інновацій. На думку В. Рошило [18, с. 19], з якою ми повністю погоджуємося, вітчизняним банкам необхідно використовувати його досвід в інноваційній діяльності. Це дасть змогу підвищити конкурентоспроможність банків на фінансовому ринку, побудувати ефективнішу та більш дієву систему комунікацій з клієнтами, а також підняти всю вітчизняну банківську систему на більш якісний рівень.

Висновки з проведеного дослідження. Нині в нашій країні, на жаль, не реалізується в повному обсязі інноваційний потенціал банків, хоча його рівень є досить високим. На фінансовому ринку фінансові інновації відіграють важливу роль та забезпечують ефективність, конкурентоздатність, фінансову стабільність банківських установ.

Безсумнівною є необхідність постійного запровадження інновацій у діяльність банків, що дасть змогу диверсифікувати перелік банківських продуктів, розширити клієнтську базу, підвищити рівень прибутковості, оптимізувати управлінську діяльність тощо. Нині найперспективнішими та найактуальнішими напрямками реалізації інноваційної діяльності банків є інтернет-банкінг та мобільний банкінг.

Топ-банків світу з банківських інновацій у 2016 році

№	Номінація	Назва банку	Країна
<i>Кращі банки світу за категоріями</i>			
1	Кращий приватний банк	UBS	Швейцарія
2	Кращий butik-private банк	Banque SYZ	
3	Кращий банк з управління міжпоколінного приватного капіталу	Pictet	
4	Найбільш інноваційний банк	Citi Private Bank	Австралія
5	Кращий банк для інвестування	UOB	Сінгапур
6	Кращий банк для нових клієнтських сегментів	BNY Mellon	Північна Америка
7	Кращий банк на ринках, що розвивається	Ita Unibanco	Латинська Америка
8	Кращий банк для підприємців	Northern Trust	США (Чикаго)
9	Кращий банк для топ-керівників	Morgan Stanley	США (Нью Йорк)
10	Кращий приватний банк для мілленіалів та для капіталу від \$1 млн. до \$25 млн.	DBS Bank	Сінгапур, Індія, Індонезія, Китай, Тайвань
11	Кращий банк для капіталу менше \$1 млн.	Santander	Німеччина, Італія, Великобританія, Польща, США
12	Кращий банк для капіталу більше \$25 млн.	J.P. Morgan	США, Аргентина, Чилі, Тайланд, Мексика, Туреччина
13	Кращий банк цифрових клієнтських рішень	KEB Hana Bank	Панама
<i>Кращі цифрові банки</i>			
1	Кращі послуги з управління інвестиціями	Odeabank	Туреччина
2	Кращі послуги з управління грошовими коштами через Інтернет	Citi	Австралія
	Кращий інтегрований корпоративний та роздрібний сайт банку		
	Кращі ініціативи з інформаційної безпеки		
	Кращі казначейські онлайн-послуги		
	Кращий мобільний банкінг		
	Кращий мобільний додаток		
3	Кращі послуги з торгового фінансування	Nordea	Фінляндія, Данія, Люксембург, Норвегія, Росія, Швеція
4	Кращий дизайн веб-сайту	UBS	Швейцарія
5	Кращий у соціальних медіа	Wells Fargo	США, Ірландія
6	Кращі онлайн-депозити, кредитні та інвестиційні продукти	Mashreq Bank	Дубай
7	Кращий дизайн веб-сайту	Garanti Bank	Нідерланди, Росія
8	Кращі ініціативи з інформаційної безпеки, мобільного банкінгу, мобільного додатку	Standard Chartered	США, Бангладеш, Ангола, Східна Африка, Швейцарія, Великобританія, Бразилія, Індія
9	Кращий смс/текстовий банкінг	DBS	Сінгапур, Індія, Індонезія, Китай, Тайвань

Джерело: [16, с. 775]

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Балакіна Р. Влияние инноваций на развитие банковского бизнеса. Вестник Омского университета. Серия «Экономика». 2011. С. 24–25.
2. Банки і банківська справа: підручник для бакалаврів / за ред. В. Боровкової; 3-тє вид., перероб. та доп. Москва: Юрайт, 2016. 623 с.
3. Балабанова І., Гончарук О., Боровкова В. та ін. Банки та банківська справа. Санкт-Петербург: Пітер, 2003. 301с.
4. Банковский менеджмент / под ред. О. Лаврушина; 3-е изд., перераб. и доп. Москва: КноРус, 2009. 560 с.
5. Викулов В. Типология банковских инноваций. Финансовый менеджмент. 2004. № 6. С. 75–82.
6. Глуценко О., Ткаченко М. Сучасні тенденції розвитку банківських інновацій. Фін.-кредит. діяльн.: пробл. теорії та практики. 2012. Вип. 1. Т. 2. С. 5–14.
7. Диба М., Осадчий Є. Вплив глобалізації на банківську систему України. Вісник Національного банку України. 2011. № 11. С. 19–23.
8. Єгоричева С. Теоретичні аспекти банків. Фінанси України. 2010. № 8. С. 35–38.
9. Єгоричева С. Банківські інновації: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 208 с.
10. Зварыкина Е., Полищук А. Коммерческие банки: новые услуги и инновационные технологии коммуникации. Бизнес и банки. 2010. № 21. С. 45.
11. Золотарьова О., Чекал А. Інноваційні банківські продукти та специфіка їх упровадження в Укра-

їні. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2016. Вип. 16. Ч. 1. С. 112–115.

12. Кривич Я. Поняття банківських інновацій та їх класифікація. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. наук. праць. Вип. 22. Суми: ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ», 2007. С. 104–111.

13. Меренкова О. Інноваційні технології банківської діяльності як елемент сучасного економічного мислення. Сучасна картина світу. Природа, суспільство, людина: збірник наукових праць. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. С. 186–194.

14. Муравьева А. Банковские инновации: мировой опыт и российская практика: дис. ... канд. экон. наук. Москва, 2005. С. 12.

15. Обложин С. К вопросу о классификации банковских инноваций. Транспортное дело России. 2013. С. 65.

16. Піддубна В. Маркетингові банківські інновації: організаційний та фінансовий аспекти. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Вип. 16. С. 773–777.

17. Просалова В., Никитина А. Понятие банковских инноваций и их классификация. Науковедение. 2013. С. 169.

18. Рошило В. Інновації в банківській сфері України. Економічні науки. 2016. № 2 (142). С. 15–20.

19. Рябокiнь М. Сек'юритизація фінансових активів як інноваційна форма фінансування в Україні : дис. ... канд. экон. наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси та кредит». Ірпiнь, 2016. 269 с.

20. Ткачук В. Інноваційна політика банків на ринку банківських послуг. Економічний аналіз: зб. наук. праць / редкол.: С. Шкарабан (голов. ред.) та ін. Т. 14. № 2. Тернопіль: видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2013. С. 43–51.

21. Шуба М., Рудник А. Світові тренди банківських інновацій. URL: www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2015/34.pdf.

22. Яковенко С., Тимченко А. Фінансові інновації в діяльності комерційних банків: теоретико-економічні аспекти. Сучасні проблеми науки та освіти. 2013. № 2. URL: <http://www.scienceeducation.ru/pdf/2013/2/53.pdf>.

REFERENCES:

1. Balakina R. (2011) Vliyanie innovatsiy na razvitie bankovskogo biznesa [Influence of innovations on the development of banking business]. Bulletin of Omsk University. Series "Economy", pp. 24–25.

2. Borovkovo V. (2016) Banky i bankivska sprava: [Banks and banking]. Moscow: Yurait, 623 p. (in Ukrainian).

3. Balabanova I., Honcharuk O., Borovkova V. [ta in.]. (2003). Banky ta bankivska sprava [Banks and banking]. St. Petersburg: Pyter, 301 p. (in Ukrainian).

4. Lavrushina O. (2009) Bankovskiy menedzhment [Banking management]. Moscow: KnoRus. 560 p. (in Russian).

5. Vikulov V. (2004) Tipologiya bankovskikh innovatsiy [The type of banking innovation]. Financial management, no. 6, pp. 75–82.

6. Hlushchenko O., Tkachenko M. (2012) Suchasni tendentsii rozvytku bankivskykh innovatsii [Modern tendencies of development of bank innovations]. Financial and credit activity: problems of theory and practice, vol. 1, t. 2, pp. 5–14.

7. Dyba M., Osadchyi Ye. (2011) Vplyv hlobalizatsii na bankivsku systemu Ukrainy [Impact of globalization on the banking system of Ukraine]. Bulletin of the National Bank of Ukraine, no. 11, pp. 19–23.

8. Yehorycheva S. (2010) Teoretychni aspekty bankiv [Theoretical aspects of banks]. Finance of Ukraine, no. 8, pp. 35–38.

9. Yehorycheva S. (2010) Bankivski innovatsii: [navch. posib.] [Banking innovations: [tutor. manual] Kyiv: Center for Educational Literature, 208 p. (in Ukrainian).

10. Zvarykina E., Polishchuk A. (2010) Kommercheskie banki: novye uslugi i innovatsionnye tekhnologii kommunikatsii [Commercial banks: new services and innovative communication technologies]. Business and banks, no. 21, p. 45.

11. Zolotarova O., Chekal A. (2016) Innovatsiini bankivski produkty ta spetsyfika yikh uprovadzhennia v Ukraini [Innovative banking products and the specifics of their implementation in Ukraine]. Scientific Herald of Kherson State University, vol. 16., p. 1, pp. 112–115.

12. Kryvych Ya. (2007) Poniattia bankivskykh innovatsii ta yikh klasyfikatsiia [Concept of banking innovations and their classification]. Problems and prospects of development of the banking system of Ukraine: Sb. sciences works / DNE "Ukrainian Academy of Banking of the NBU" (Ukraine, Sumy, 2007), Sumy, vol. 22, pp. 104–111.

13. Merenkova O. (2008) Innovatsiyni tekhnologii bankivskoi diyal'nosti yak element suchasnogo ekonomichnogo mislennya [Innovative technologies of banking as an element of modern economic thinking]. Contemporary picture of the world: Nature, society, man: a collection of scientific works. (Ukraine, Sumy, DBS "UBS NBU", 2008), Sumy, pp. 186–194.

14. Murav'eva A. (2005) Bankovskie innovatsii: mirovoy opyt i rossiyskaya praktika [Banking innovations: world experience and Russian practice]. (PhD Thesis), Moscow, p. 12.

15. Oblozhin S. (2013) K voprosu o klassifikatsii bankovskikh innovatsiy [On the classification of banking innovations]. Transport business in Russia: an electronic journal, p. 65.

16. Piddubna V. (2017) Marketynhovi bankivski innovatsii: orhanizatsiyni ta finansovi aspekty [Marketing Banking Innovations: Organizational and Financial Aspects]. Global and national problems of the economy, vol. 16, pp. 773–777.

17. Prosalova V., Nikitina A. (2013) Ponyatie bankovskikh innovatsiy i ikh klassifikatsiya [The concept of banking innovations and their classification]. Science: electronic journal, p. 169.

18. Roshylo V. (2016) Innovatsii v bankivskii sferi Ukrainy [Innovations in the banking sector of Ukraine]. Economic sciences. – EAST, no. 2 (142), pp. 15–20.

19. Riabokin M. (2016) Sekiurytyzatsiia finansovykh aktyviv yak innovatsiina forma finansuvannia v Ukraini [Securitization of Financial Assets as an Innovative Financing Form in Ukraine], Irpin, 269 p.

20. Tkachuk V. (2013) Innovatsiina polityka bankiv na rynku bankivskykh posluh [Innovative policy of banks in the market of banking services]. Economic analysis: Sb. sciences works / Ternopil National Economic University; Editorial (S.I. Shkarban (head ed.) and others), Ternopil: Publishing and Printing Center of Ternopil National Economic University "Economic Thought", no. 2, pp. 43–51.

21. Shuba M., Rudnyk A. (2015) Svitovi trendy bankivskykh innovatsii [World trends of banking

innovations], [Electronic resource], Available at: www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2015/34.pdf.

22. Yakovenko S., Tymchenko A. Finansovi innovatsii v diialnosti komertsiiykh bankiv: teoretyko-ekonomichni aspekty [Financial innovations in the activities of commercial banks: theoretical and economic aspects]. Suchasni problemy nauky ta osvity [Modern problems of science and education], (electronic journal), no. 2, Available at: <http://www.scienceeducation.ru/pdf/2013/2/53.pdf>.

Ryabokin' M.V.

Candidate of Economic Sciences,
Senior Lecturer at Department of Financial Markets
National University of the State Fiscal Service of Ukraine

Tatyanina S.M.

Senior Instructor at Department of Banking
and Financial Monitoring,
National University of the State Fiscal Service of Ukraine

BANKING INNOVATIONS AS A NECESSARY CONDITION FOR IMPROVEMENT OF THE BANK'S COMPETITIVENESS ON THE FINANCIAL MARKET

In modern conditions, banking institutions are forced to implement a variety of innovations to enhance competitiveness in the financial market, diversify funding sources, and minimize risks. In the banking sector, there is a growing competition between financial and credit institutions due to the high diversity of financial services and products. In such conditions, those banks that are constantly upgrading the product line, developing alternative channels of customer service have a significant advantage.

The purpose of the study is to generalize existing approaches to the interpretation of the essence of "banking innovation", to identify species, and to determine modern trends in banking innovation.

Banks implement innovations in order to provide profitable activities in the long run; increasing operational efficiency, which helps to reduce costs for certain operations and improve the quality of service; the ability to generate new revenue streams; compliance with state regulatory requirements; creation and support of the image of a modern dynamic institute.

Banking innovations are the result of the bank's activities aimed at creating new technologies and products, as well as innovative methods of managing the bank in order to generate additional profits and increase competitive advantages in the financial market.

There are different classifications of banking innovations. The approaches of different scholars to this classification are analyzed, the generalized vision of types of banking innovations is systematized.

Innovative activities in the banking sector should be based on the following principles: the principle of perspective, the orientation of banking innovations to customers, availability of resources, advancement, efficiency, time constraints.

The chronology of the emergence of innovations in the banking sector shows their rapid introduction in the second half of the XX – beginning of the XXI century. This happened in parallel with the development of technical capabilities of banking institutions and was conditioned by the need to hedge, modify, and relocate market risks, and to adhere to rapidly changing conditions of state regulation of banking activities.

Unfortunately, today in our country, the full potential of banks' innovative potential is not realized, although its level is quite high. In the financial market, financial innovation plays an important role and ensures the efficiency, competitiveness, and financial stability of banking institutions.

Undoubtedly, there is a need for the continuous introduction of innovations in the activities of banks, which will diversify the list of banking products, expand the customer base, increase profitability, optimize management activities, etc. At present, Internet banking and mobile banking are the most promising and most urgent areas for implementing innovative banking activities.